

POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

URZĄD
PATENTOWY
PRL

OPIS PATENTOWY PATENTU TYMCZASOWEGO

120 523

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu _____

Zgłoszono: 19.02.80 (P. 222140)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 02.01.81

Opis patentowy opublikowano: 30.06.1983

Int. Cl.³

C23C 15/00

CZYTELNIA

Urzędu Patentowego
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Twórca wynalazku: Rafał Dytry

Uprawniony z patentu tymczasowego: Uniwersytet Śląski, Katowice (Polska)

Sposób otrzymywania cienkich warstw związków typu ABO_3

Przedmiotem wynalazku jest sposób wytwarzania cienkich warstw związków typu ABO_3 o dobrze ukształtowanej strukturze tekstury w warunkach stosunkowo niskich temperatur podłoża.

Dotychczas stosowane sposoby technologiczne wymagają podgrzewania podłoża do wysokich temperatur bliskich 1000°C , tzn. temperatur bliskich temperaturom topnienia tych substancji. W warunkach niskich temperatur otrzymywano cienkie warstwy o znacznych odchyleniach od założonej stechiometrii. Stosowanie podgrzewania podłoża było konieczne bez względu na sposób nanoszenia cienkiej warstwy, a więc zarówno w technologiach próżniowych (DC i RF Sputtering) jak i wypalaniem past czy odpowiednich reakcji chemicznych.

Wadą tych sposobów jest brak możliwości nanoszenia tych warstw na mniej szlachetne podłoża metaliczne, czy na podłoża z takich półprzewodników jak krzem. Stosowana tu bowiem wysoka temperatura w połączeniu z tlenem, który często stosowany jest w rozpylaniu reaktywnym cienkich warstw związków ABO_3 , stawia wysokie wymagania materiałom podłożu w związku z czym stosuje się tu takie materiały jak platyna, Al_2O_3 , szafir.

Celem wynalazku jest opracowanie sposobu technologicznego umożliwiającego nanoszenie cienkich warstw związku typu ABO_3 w niskich temperaturach podłoża w przedziale $100\text{--}500^\circ\text{C}$, przy rozpylaniu reaktywnym w tlenie w polu stałym i w polu częstości radiowych, a więc chodzi tu o możliwość uzyskania cienkich warstw związków ABO_3 na mniej szlachetnych i odpornych podłożach od stosowanych obecnie.

Istota sposobu otrzymywania cienkich warstw polega na tym, że w procesie elektrycznego i reaktywnego rozpylania próżniowego stosuje się rozpylany związek ABO_3 w postaci tarcz zawierających domieszkowane uprzednio katalizatory, najlepiej fluorki i chlorki odpowiednich związków, obniżające temperaturę zarodkowania cienkiej warstwy nanoszonej na podłoże, w ilości od 10 do 30% wagowych czystego związku.

Zaletą tego sposobu jest możliwość uzyskania trudnotopliwych związków typu ABO_3 na podłożach wrażliwych na podwyższone temperatury, a tym samym znaczne rozszerzenie możliwości zastosowania różnych dielektryków, ferroelektryków i półprzewodników o składzie ABO_3 na różnego rodzaju planarne czy hybrydowe technologie układów scalonych. Można więc tą drogą otrzymywać przykładowo lepsze warstwy izolacyjne niż SiO_2 , lepsze warstwy substancji o ekstremalnie wysokich wartościach przenikalności dielektrycznej w przypadku ferroelektryków ABO_3 .

Wynalazek może być na przykład wykorzystany do otrzymania cienkiej warstwy tytanianu barowego (BaTiO_3) na podłożu z czystego aluminium. Wprowadzenie 20% wagowych fluorku potasu (KF) do tarczy ceramicznej BaTiO_3 umożliwia otrzymanie stechiometrycznego związku tego materiału w postaci cienkiej warstwy ułożonej płaszczyzną (100) równoległą do podłoża z walcowanej folii aluminiowej, już przy temperaturach podłoża 150°C i gęstości mocy wyładowania rzędu 10^2 W/cm^2 , przy napięciu częstotliwości radiowej 1300 V, ciśnieniu roboczym tlenu 5,9 kPa oraz odległości tarcza – podłoże 6 mm.

Zastrzeżenie patentowe

Sposób otrzymywania cienkich warstw związków typu ABO_3 na drodze rozpylania elektrycznego tych związków w komorze próżniowej na różne podłoża, z n a m i e n n y t y m, że stosuje się rozpylany związek ABO_3 w postaci tarcz zawierających domieszkowane uprzednio katalizatory, najlepiej fluorki i chlorki odpowiednich związków, obniżające temperaturę zarodkowania cienkiej warstwy nanoszonej na podłoże, w ilości od 10 do 30% wagowych czystego związku.